

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Соціальний педагог – спеціаліст із соціального виховання

Матеріали науково-практичної конференції,
присвяченої
20-річчю підготовки соціальних педагогів у ХДАК,
15-річчю кафедри соціальної педагогіки

27 жовтня 2011 року

Харків, ХДАК, 2011

О.В. Борисова. ЗНАЧЕННЯ МОРАЛЬНО-ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	70
В.В. Рютін. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА ЯК СКЛАДОВА ВИХОВНОЇ РОБОТИ У КУРСАНТСЬКИХ ПІДРОЗДІЛАХ АКАДЕМІЇ ВНУТРІШНІХ ВІЙСЬК МВС УКРАЇНИ.....	72
Т.М. Сергієнко. ВПЛИВ ДЕЯКИХ АГЕНТІВ СОЦІАЛІЗАЦІЇ НА АДАПТАЦІЮ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	74
О.Л. Караман. ЗМІСТ СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ У ПРОЦЕСІ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ НЕПОВІНОЛІТНІХ ЗАСУДЖЕНИХ.....	76
Н.П. Краснова. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ-СИРОТАМИ З ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ ОБМЕЖЕННЯМИ.....	78
Я.І. Юрків. ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З БАТЬКАМИ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬ РОЗУМОВО ВІДСТАЛУ ДИТИНУ.....	80
Н.О. Шпиг. СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-СПРЯМОВАНИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ: АНАЛІЗ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	82
Ю.Й. Поліщук. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ МОЛОДІЖНИХ ОБ'ЄДНАНЬ.....	84

Напрямок: Анімаційна діяльність соціального педагога в сфері дозвілля

Н.О. Максимовська. АНІМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА В СФЕРІ ДОЗВІЛЛЯ.....	86
Ю.М. Нагорний. СИСТЕМА СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ СІЛЬСЬКИХ Мешканців у сфері дозвілльєвої діяльності.....	88
І.В. Белецька. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЛЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІ В КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЛЄВИХ ЦЕНТРАХ.....	91
С.В. Суханова. АНІМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ МОЛОДІ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ.....	93

Напрямок: Сучасна практика соціально-педагогічної діяльності та інноваційні методи соціального виховання

О.П. Бурик. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА НАРКОЗАЛЕЖНОСТІ СЕРЕД УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ У ПОЗАУРОЧНИЙ ЧАС.....	96
Н.В. Тарасенко. СОЦІАЛЬНА ВУЛИЧНА РОБОТА ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ЗАСІБ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	98
А.Л. Ткачова. ФОРМУВАННЯ ЖИТТЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІДЛІТКІВ ЯК СУЧАСНА ПРАКТИКА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	99
О.І. Онипченко. ФОРУМ-ТЕАТР ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ЗАСІБ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.....	101
О.В. Белоліпцева. ВИКОРИСТАННЯ НАСТІЛЬНИХ ІГОР У ПІДГОТОВЦІ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ З СІМ'ЯМИ, ЯКІ ОПИНИЛИСЯ В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ.....	103
Л.Г. Шевченко. СУЧАСНА ПРАКТИКА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ЦЕНТРУ МАТЕРІ ТА ДИТИНИ.....	105

Напрямок: Напрями та форми формування професійного іміджу соціального педагога в сучасному суспільстві

О.В. Безпалько. ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ «МАГІСТР»: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ.....	107
М.П. Васильєва. ПРОБЛЕМА ФОРМАЛІЗАЦІЇ НОРМ ПРОФЕСІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА.....	110
О.С. Белякова. ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ.....	112
Н.Д. Кабусь. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЗДАТНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНО-ТВОРЧОГО САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ.....	113

роботою, наявність інших місць проведення свого дозвілля, занедбаний стан клубу та низька якість роботи клубних закладів.

Як свідчать результати опитувань стосовно того, що саме очікують респонденти від сільського клубу, пропозиції респондентів були порівняно нечисельними, без особливих інновацій – дві третини опитаних передусім цікавлять святкові вечори, третину опитаних – такі форми роботи, як народні вечорниці, ігри, зустрічі з цікавими односельчанами, показ кінофільмів. Четверть опитаних опікуються заняттями гуртків народної творчості, родинними святами, творчими зустрічами з артистами, митцями, представниками місцевої влади. За свідченням експертів, зазначені вище форми діяльності клубних установ, що мають попит у населення, є досить традиційними формами організації дозвілля сільських мешканців.

Треба зазначити, що найчастіше йшлося про пасивно-споглядальні форми соціокультурної діяльності відвідувачів клубів, для більшості мешканців це – видовища. Ні пересічні респонденти, ні експерти соціокультурних аспектів життєдіяльності районів не обмовилися про організацію активного споживання культурних цінностей, до переліку якого можна віднести: полювання, мисливство, риболовлю, колективне збирання ягід, грибів, трав, участь у турпоходах, поїздки-відвідування закладів культури в районному та обласному центрі, прослуховування та наступне обговорення музичних записів, радіопередач, телепрограм, відвідування виставок, музеїв, колекцій, концертів і вистав за участю відомих артистів та ін. Респондентами не згадуються також і форми цілеспрямованого активного споживання культурних цінностей, наприклад, регулярне й тривале заняття фізкультурою і спортом, а стосовно респондентів така потреба є, бо майже 12,0% населення платило б гроші за свою участь або участь їх дітей у спортивних іграх і спортивних секціях, відвідування кінофільмів або вистав з улюбленими артистами, цілеспрямовані мандрівки, турпоїздки, з метою поглиблення своїх знань та вражень, заняття садівництвом, городництвом, бджільництвом, тваринництвом, колекціонування та за інші «хобі». Четверта частина опитаних сплачувала б за навчання вокальному мистецтву, грі на музичних інструментах, за навчання водінню мото- чи автотранспорту; іноземній мові, за психотренінги володіння собою. Третина опитаних готові заплатити гроші за

навчання їх самих або дітей і онуків шиттю, вишиванню, конкретним народним ремеслам, танцювальному мистецтву тощо.

Тобто стосовно певних аспектів адаптації до культури більша частка відвідувачів клубу перебуває лише на рівні споживання культурних цінностей (стихійне, цілеспрямоване, активно-цілеспрямоване). Цей рівень соціалізації і соціального виховання найбільше притаманний дітям, підліткам, молоді і базується на таких природних механізмах соціалізації особистості як імпринтинг, екзистенційний натиск, навіювання, імітування та рефлексія. Загалом цей етап формування свідомості підростаючого покоління дуже важливий, клубні працівники чудово розуміють, що саме тут формується певна система культурологічних знань, умінь, навичок, переконань і звичок та загалом визначається певний тип світобачення майбутнього громадянина. Як відомо, в педагогіці дозвілля цей етап становлення особистості та відповідна діяльність суб'єктів соціально-педагогічного процесу визначається як творчий етап дозвілєвої діяльності (творчість для себе, для своїх близьких і для всіх). Слід підкреслити, що без активного і цілеспрямованого споживання культури, творча діяльність та соціальна активність особистості неможливі.

*Ірина Василівна Бслецька
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки
Інституту педагогіки і психології
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка*

ОРГАНІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІ В КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЄВИХ ЦЕНТРАХ

Однією з актуальних проблем діяльності культурно-дозвілєвих закладів на шляху вирішення цієї задачі, є організація дозвілля молоді. Вільний час є одним з важливих засобів формування особистості молодої людини. Він безпосередньо впливає і на її виробничо-трудову сферу діяльності, бо в умовах вільного часу найсприятливіше відбуваються рекреаційно-відновлювальні процеси, що знімають інтенсивні фізичні та психічні навантаження.

Соціально-культурні центри – це одно- або багатoproфільна організація вільного, підприємницького ініціативного характеру. «Основні сутнісні межі такого центру полягають в його широкому

соціальному призначенні, яке (перш за все) полягає в задоволенні культурних інтересів різних категорій населення у сфері вільного часу і формуванні культурного середовища».

Соціально-культурні центри можна класифікувати наступним чином:

1. За основним профілем діяльності – напівфункціональні (багатофункціональні) і монофункціональні (спеціалізовані) в наступних видах дозвіллевих занять: соціально-гуманітарні (у тому числі реабілітаційні, корекційні); художньо-естетичні; спортивно-оздоровчі; науково-технічні.

2. За соціальною орієнтацією: дошкільні; дитячі; підліткові; молодіжні.

Також треба відзначити виникнення багаточисельних різновидів сучасного культурного центру відкритого типу. Види центрів: 1) міжвідомчі, багатофункціональні міські та селищні державно-суспільні центри клубного типу; 2) інваріантні моделі міжвідомчого культурно-виховного центру загальноміського або селищного типу, організуючого дозвіллеву діяльність у взаємодії з муніципальними органами, громадськими організаціями, підприємствами, колективами навчальних закладів, підлітковими неформальними і любительськими об'єднаннями; 3) інваріантні моделі сучасного одно- і багатофункціонального підліткового клубу або центру на міжвідомчій основі, що пропонують повноцінне проведення вільного часу школярів, студентів профтехучилищ, сімей в мікрорайоні; 4) родинні, різновікові клуби-кооперативи, малі-клуби підприємства, що реалізують ідею спільної праці й дозвілля дітей і дорослих, єдність культурно-дозвіллевої і суспільно-трудової діяльності; 5) міжвідомчі центри і клуби технічної творчості дітей і підлітків на території міста або мікрорайону, що включають майстерні для створення, обслуговування і ремонту любительської техніки, випробувальні стенди, приміщення і майданчики перевірки і демонстрації виконаних конструкцій (центр технічної творчості).

Гадаємо, що у своїй роботі центри дозвілля повинні орієнтуватися на досягнення наступних цілей: задоволення потреб усіх груп населення незалежно від рівня їх підготовленості до активних дозвіллевих занять; надання занять, які забезпечують кожному з відвідувачів центру можливість реалізації дозвіллевої активності; забезпечення поступального процесу включення населення в сучасну сферу дозвілля; активізація діяльності всіх установ суспільного

обслуговування шляхом розробки і постановки на їх базі високоякісних, сучасних дозвіллевих програм, які користуються попитом у населення.

Зміст діяльності центрів дозвілля включає наступні види занять: культурно-видовищні програми з активним включенням відвідувачів в театралізовану дію; рухливі ігри і розваги, що допускають можливу участь підготовлених і не підготовлених, нетренованих людей різного віку; оздоровчі заходи з регуляції фізичного і психічного навантаження, що балансують загальний стан людини, її самопочуття; логічні, ділові ігри, що імітують конфліктні та проблемні ситуації; атракціони, що розвивають спритність, координованість рухів, увагу, реакцію; дозвіллеві церемонії й ритуали гуляння, спілкування, танці, що відтворюють культурні норми різних народів світу.

Поряд з основними функціональними елементами в діяльності центру присутні забезпечуючі підрозділи: інформаційно-розподільне, орієнтує відвідувача у виборі його індивідуальної програми відпочинку в центрі дозвілля; експериментально-постановочне, займається розробкою нових дозвіллевих програм і визначають політику його довготривалих заходів; творчі майстерні, об'єднуючі фахівців, що працюють над окремими проблемами забезпечення і організації дозвіллевої діяльності; виробничо-технічне, виконуючи функцію забезпечення нормальної роботи устаткування і оснащення центру; кожному напрямку роботи центру дозвілля відповідає спеціально обладнаний сектор, що включає ряд приміщень оснащених найсучаснішою апаратурою.

*Світлана Вікторівна Суханова
аспірант кафедри соціальної педагогіки
Харківської державної академії культури*

Анімаційна діяльність як засіб соціальної реабілітації молоді з обмеженими можливостями

В умовах сучасного суспільства простежується тенденція до зростання уваги саме до соціальної реабілітації молоді з обмеженими можливостями, яка складається не лише з матеріальної та медичної, але й соціально-педагогічної допомоги.

Важливим аспектом соціальної реабілітації є відновлення соціальних зв'язків з соціумом молоді віком 20-35 років, яка через функціональні обмеження позбавлена можливості брати участь у